

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/12/2018
Identifikačné číslo spisu: 8714010226
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8714010226.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému K. F. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., na neverejnom zasadnutí konanom 19. júna 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. septembra 2017, sp. zn. 2To/20/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného K. F. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 19. januára 2017, sp. zn. 4T/59/2014, uznal obvineného K. F. vinným zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že 7. augusta 2013 v čase okolo 21.30 hod. v J. - R. R., L. X, v izbe rodinného domu, vykonal súlož s P. P. J., nar. XX. H. XXXX, trvale bytom J., Z. XX, okres J., po tom, čo predtým požil alkohol a odviezol ju na uvedené miesto, z ktorého ho P. P. J. požadovala odviezť, prípadne požičať peniaze na zaplatenie taxíka na odvezenie z uvedeného miesta, lebo sa bála sama ísť domov, v čom jej obžalovaný F. nevyhovel, vlákal ju do domu, že u neho prespí, v izbe domu si sadla na posteľ a pozerala film na počítači, keď ku nej pristúpil obžalovaný F. a začal ju bozkávať na krku, čo sa jej nepáčilo, začala uhýbať a vravela mu, aby prestal, následne ju chytil a potiahol ju viac do stredu postele a začal ju vyzliekať, kde jej stiahol nasilu rifle na gumičke, pričom jej dal dole s rifleami aj dámske nohavičky, poškodená P. P. J. sa zo strachu prikryla perinou, aby sa k nej nedostal, čo sa mu aj tak podarilo, ľahol si na ňu a keď bol na nej, hovorila mu, aby prestal, tlačila ho oboma rukami od seba preč, tlačila mu najmä hlavu, na čo jej obžalovaný F. hovoril, aby sa nehanbila, že nech ho nechá robiť svoju prácu a pretože sa nevládala ďalej brániť, tak sa podvolila, obžalovaný F. jej rozťahal nohy a vnikol svojim pohlavným údom do jej pošvy a vykonal na nej súlož a keď skončil, výron semena mal na jej brucho, ľahol si vedľa nej a hneď zaspal, pričom k zraneniu P. P. J. nedošlo.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní troch rokov, ktorý mu podľa § 51 ods. 1, ods. 2 v

spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienične odložil na skúšobnú dobu v trvaní päť rokov a to za súčasného uloženia probačného dohľadu. Zároveň mu podľa § 51 ods. 4 písm. g), i) Tr. zák. uložil povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu a povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii. Napokon podľa § 288 ods. 1 Tr. por. odkázal poškodenú J. J. E. s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Uvedený rozsudok okresného súdu napadli odvolaniami obvinený K. F., prokurátor a poškodená. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na podklade odvolania prokurátora rozsudkom zo 6. septembra 2017, sp. zn. 2To/20/2017, podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. uložil obvinenému K. F. podľa § 199 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Zároveň odvolania obvineného a poškodenej podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu, ktorý bol obvinenému K. F. doručený 18. októbra 2017 a jeho obhajcovi 16. októbra 2017, ako aj proti rozsudku okresného súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu 21. decembra 2017 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por. (bez bližšej špecifikácie toho, ktoré námietky uvedené v podanom dovolaní zodpovedajú jednotlivým označeným dovolacím dôvodom).

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku poukazuje obvinený na to, že už samotné prípravné konanie v predmetnej veci nebolo vykonané v súlade s platnou právnou úpravou, pričom orgány činné v trestnom konaní postupovali v rozpore so základnými zásadami trestného konania uvedenými v § 2 Tr. por. Porušenie základných zásad trestného konania vidí obvinený predovšetkým v tom, že orgány činné v trestnom konaní boli povinné s rovnakou starostlivosťou ako okolnosti svedčiace v jeho neprospech objasňovať aj okolnosti svedčiace v jeho prospech, a to aj v prípade, ak nevyužil svoje právo na obhajobu. To sa však v predmetnej veci podľa dovolateľa nestalo, pretože orgány činné v trestnom konaní nezabezpečili a nezadokumentovali dôkaz spočívajúci vo výpovedi svedka J. G., ktorý mal v podnájme izbu vedľa izby obvineného, v inkriminovaný deň mal na záhrade fajčiť s obvineným a poškodenou a neskôr mal zo svojej izby počuť, ako obvinený s poškodenou súložili, pričom podľa zvukov svedkom vnímaných, malo ísť o dobrovoľný sex. Rovnako tak zo strany orgánov činných v trestnom konaní nebola zabezpečená svedecká výpoveď svedka O. D., ktorý sa s poškodenou poznal a mal s ňou pohlavný styk, pričom následne bol poškodenou vydieraný tým spôsobom, že pokiaľ jej nedá finančné prostriedky, oznámi na polícii, že bola znásilnená, zdôrazňujúc, že v tom čase ešte nedovršila plnoletosť. Zadokumentovaná v konaní nebola ani výpoveď svedkyne F. F., ktorá popisuje povahu poškodenej ako manipulátorky so sklonmi ku klamstvu, ktorá mala otravovať obvineného na jeho pracovisku, snažila sa upútať jeho pozornosť, čím zároveň provokovala svojho priateľa G. J.. Obdobne nebol v konaní vypočutý ani svedok K. E., ktorý mal preukázať, že poškodená označila údajné znásilnenie ako dôvod požitia nadmerného množstva liekov s cieľom spáchať samovraždu po tom, čo obvinila svojho nevlastného otca z pokusu o svoju samovraždu. Napokon nebola v konaní zabezpečená ani výpoveď svedkyne R. F., najbližšej priateľky poškodenej, ktorá podľa výpovede svedkyne Z. K. tejto mala uviesť, že poškodená sa pred ňou chválila sexom s obvineným, pričom naň mala spomínať v dobrom a o tom, že bola znásilnená, začala hovoriť až po svojom predávkovaní sa liekmi.

Vo svetle uvedených skutočností sa podľa obvineného v inej rovine javia aj závery znaleckého posudku znalkyne PhDr. Ľubice Pokriekovej, v zmysle ktorých je poškodená popísaná ako nekompromisná osoba so sklonom k jednoznačným riešeniam, ktorá sa ľahko nadchýna a často nenávidí, jej správanie je v bežných situáciách účelné, v afektívne vypätých situáciách sa dá očakávať neadekvátne správanie. Rovnako tak sa v inom svetle javia aj závery znaleckého posudku znalca PhDr. Jozefa Daňovského, v zmysle ktorých je obvinený osobou bez fabulačných alebo konfabulačných tendencií, bez snahy patologicky skresľovať skutočnosti vo svoj prospech, pričom nezistil sexuálnu agresivitu obvineného. Uvedené skutočnosti samy o sebe, ale aj v spojení s ďalšími skutočnosťami zabezpečenými v pôvodnom konaní odôvodňujú podľa obvineného iné rozhodnutie súdu o jeho vine.

V ďalšej časti svojho dovolania obvinený uviedol, že nevy počutím vyššie uvedených svedkov došlo k porušeniu jeho práva na riadne dokazovanie vyplývajúceho z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože orgány činné v trestnom konaní neobjasňovali s rovnakou mierou starostlivosti okolnosti svedčiace v jeho prospech, ako okolnosti svedčiace v jeho neprospech. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 To 97/2009, pričom z uvedeného vyvodil, že orgány činné v trestnom konaní nevykonali dokazovanie potrebné pre rozhodnutie o vine alebo nevine obvineného a z tohto dôvodu bolo dokazovanie vykonané nezákonným spôsobom.

V podstate z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov rozsudku okresného súdu z 19. januára 2017, sp. zn. 4T/59/2014, v spojení s rozsudkom krajského súdu zo 6. septembra 2017, sp. zn. 2To/20/2017, ako aj postup konania, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo, rozsudkom vyslovil porušenie zákona, zrušil napadnuté rozhodnutia a prikázal dotknutým súdom, aby predmetnú vec opätovne prerokovali a rozhodli.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 1. februára 2018 vyjadril príslušný okresný prokurátor, ktorý uviedol, že v prípravnom konaní bol obvinený zákonným spôsobom vypočutý, pri svojom výsluchu uviedol, že obhajcu si nevolí, chce sa zastupovať sám. Následne bol 12. marca 2014 upovedomený o možnosti záverečného preštudovania spisu, na ktoré sa však bez ospravedlnenia nedostavil. Na základe výsledkov vyšetrovania bola na obvineného 6. mája 2014 na okresnom súde podaná obžaloba, o čom bol obvinený upovedomený; rovnako tak bol predvolaný aj na všetky hlavné pojednávania v predmetnej veci, na ktorých využil svoje právo klásť svedkom otázky, vyjadrovať sa k výpovediam svedkov, ako aj navrhnúť vykonanie dôkazov (na hlavnom pojednávaní 24. februára 2015 obvinený navrhol výsluch svedkyne F. F. a 3. novembra 2016 navrhol zabezpečiť facebookovú komunikáciu). Po vyhlásení rozsudku prvostupňového súdu podal proti nemu obvinený odvolanie, ktoré však bližšie neodôvodnil.

Prokurátor je ďalej toho názoru, že prvostupňový súd vykonal na zistenie skutkového stavu všetky dôkazy v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. a tieto aj náležitým spôsobom vyhodnotil. Vykonané dôkazy pritom jednoznačne potvrdili skutočnosť, že skutok sa stal a tento spáchal obvinený, predovšetkým s poukazom na výpoveď poškodenej, ktorá tak v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní obvineného v celom rozsahu usvedčovala, ako aj s poukazom na výpovede svedkov G. J. a L. D. a na znalecké dokazovanie. Z týchto dôvodov považuje prokurátor obvineným uvedené dovolacie námietky za nepravdivé a účelové a navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného K. F. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Na vyjadrenie prokurátora obvinený reagoval podaním z 21. februára 2018, v ktorom uviedol, že obsah vyjadrenia prokurátora je podľa jeho názoru absolútne právne nepreskúmateľný, pretože obsahuje len opis spisového materiálu a známych skutočností, a z tohto dôvodu sa ku skutočnostiam tam uvedených nie je schopný vyjadriť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. vyplýva,

že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. [pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012]. Teda pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Tr. por.

Pokiaľ ide o obvineným uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., poukazuje najvyšší súd ďalej na to, že právo na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto ustanovenia tak nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinil v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri uznesenie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011). Z tohto pohľadu potom ani povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby súdu umožnili spravodlivé rozhodnutie (§ 2 ods. 10 posledná veta Tr. por.), netvorí súčasť práva obvineného na obhajobu, ako mylne tvrdí dovolateľ.

So zreteľom na obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je preto podstatným zistenie najvyššieho súdu, že obvinený výsluch v dovolaní uvádzaných svedkov, s výnimkou svedkyne F. F., ktorej výsluch navrhol a ktorá bola na hlavnom pojednávaní konanom 21. apríla 2015 vypočutá, nenavrhol, pričom aj svedkovia K. E. a Z. K. boli v pôvodnom konaní vypočutí. V tejto súvislosti je tiež potrebné, v zhode s vyjadrením prokurátora, konštatovať, že obvinený bol tak v prípravnom konaní (v rámci poučenia na č. 1. 22 spisu), ako i v konaní pred súdom (v rámci výzvy doručenej obvinenému spolu s obžalobou 5. júna 2014 - č. 1. 115 spisu) poučený aj o svojom práve navrhnúť vykonanie dôkazov. Toto svoje právo pritom šťastlivo využil, keď navrhol výsluch svedkyne F. F. a prečítanie kompletnej facebookovej komunikácie medzi ním a poškodenou, avšak od vykonania tohto listinného dôkazu napokon na hlavnom pojednávaní konanom 19. januára 2017 upustil s odôvodnením, že uvedenú komunikáciu nemá možnosť predložiť, pretože celá konverzácia je zmazaná a nie je možné ju obnoviť. Následne uviedol, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Z uvedeného je zrejmé, že k žiadnemu porušeniu práva dovolateľa na obhajobu (a už vôbec nie k zásadnému) v posudzovanej veci nedošlo a jeho námietky smerujú v skutočnosti iba k revízii skutkových zistení, čo však v dovolacom konaní iniciovanom obvineným nie je možné, pretože námietky tohto druhu môže v tomto konaní uplatniť jedine minister spravodlivosti (§ 371 ods. 3 Tr.

por.).

Pokiaľ ide o obvineným označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. treba uviesť, že v jeho rámci možno úspešne namietať iba to, že dôkaz, o ktorý sa napádané rozhodnutie opiera, nebol získaný alebo vykonaný zákonne, nie však to, že určitý dôkaz vykonaný nebol.

Napokon, vo vzťahu k obvineným označenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné uviesť, že hoci obvinený v podanom dovolaní tento dovolací dôvod označil, žiadna z ním uplatnených dovolacích námietok sa k nemu obsahovo nevzťahuje.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvineného K. F. podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.